

ชื่อวิทยานิพนธ์ จุดมุ่งหมายทางการบริโภคและการตลาดในการตัดสินใจผลิตของเกษตรกร  
รายย่อยในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา  
ผู้เขียน นายเสกสิทธิ์ เดชาภิรมย์  
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร  
ปีการศึกษา 2548

### บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาจุดมุ่งหมายและวิวัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงในการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร โดยเน้นหนักไปที่จุดมุ่งหมายด้านการบริโภคและด้านการตลาด (2) ศึกษาการตัดสินใจของเกษตรกรในการเลือกรูปแบบการผลิตทางการเกษตร และ (3) หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมกับการตั้งจุดมุ่งหมายการผลิตของเกษตรกร และกับการตัดสินใจเลือกระบบการผลิต

ผลการศึกษาพบว่า การทำการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอคลองหอยโข่งมีวิวัฒนาการมายาวนานกว่าหนึ่งศตวรรษ โดยในอดีตในระยะแรกของการตั้งถิ่นฐานเป็นการทำการเกษตรแบบยังชีพมุ่งเน้นเพื่อการบริโภคเป็นสำคัญ โดยมีการทำนาเป็นรูปแบบการผลิตทางการเกษตรหลักและการทำสวนยางพาราในพื้นที่เมืองได้เข้ามาเสริม แต่เมื่อสภาพทางสังคมเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป การเข้ามาของระบบเศรษฐกิจแบบตลาดส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตและรูปแบบการผลิตของเกษตรกรโดยการทำสวนยางพาราเป็นรูปแบบหลักของการผลิตควบคู่กับมีการยอมรับใช้พันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตสูง การทำนาจึงได้ลดบทบาทลงด้วยเหตุผลหลายประการได้แก่ ระบบชลประทานเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ต้นทุนการผลิตสูง ศัตรูพืชโดยเฉพาะการระบาดของหนุ่ยอย่างรุนแรง ประกอบกับการทำสวนยางพาราได้รับความสนใจยิ่งขึ้น จนปัจจุบันรูปแบบการผลิตส่วนใหญ่มียางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักอย่างชัดเจน

ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการตั้งจุดมุ่งหมายการผลิตเพื่อการตลาดเพียงอย่างเดียว รองลงมาคือการตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อการบริโภคและการตลาดควบคู่กัน มีระบบการผลิตที่พบมากคือระบบยางพาราเพียงอย่างเดียว รองลงมาคือระบบยางพาราควบคู่กับการทำนา ผลการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า มีปัจจัยเศรษฐกิจสังคมคือ การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือนที่สัมพันธ์กับการตั้งจุดมุ่งหมายการผลิต

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งจุดมุ่งหมายการผลิตกับการตัดสินใจเลือกกระบวนการผลิตพบว่า การตั้งจุดมุ่งหมายการผลิตมีความสัมพันธ์กับระบบการทำสวนยางพาราเพียงอย่างเดียวและระบบการทำสวนยางพาราควบคู่กับการทำนา

ปัจจัยเศรษฐกิจสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกกระบวนการผลิตคือขนาดพื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับระบบยางพาราควบคู่กับการทำนา แหล่งข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ทั้งกับระบบยางพาราควบคู่กับการทำนาและระบบการปลูกยางพาราเพียงอย่างเดียว และการออมมีความสัมพันธ์กับระบบยางพาราควบคู่กับการเลี้ยงโค

Thesis Title        Consumption and Marketing Goals in Production Decision Making of  
                                 Small-scale Farmers in Amphoe Khlong Hoi Khong, Changwat  
                                 Songkhla  
Author                Mr. Segsit Dechapimon  
Major Program     Agricultural Development  
Academic Year     2005

## **ABSTRACT**

The objectives of this research were: (1) to study the goals and evolution in agricultural production of small-scale farmers in Amphoe Khlong Hoi Khong with an emphasis on consumption and marketing goals; (2) to study the decision-making on selecting patterns of agricultural production among farmers; (3) to find out the relationships between socioeconomic factors and production goal setting as well as decision-making on selecting production patterns.

It was found that agricultural production of farmers in Amphoe Khlong Hoi Khong has evolved for more than a century. In the past during the early settlement in this area, the production was subsistence mode with the main goal for household consumption. Rice farming was the most common pattern of agricultural production followed by rubber cultivation based on traditional varieties. However, the mode of production has changed following the change in socioeconomic conditions. The coming of the market economic system has lead to livelihood adaptation and change in the pattern of agricultural production in which rubber cultivation has become the main pattern of production alongside with the adoption of high yielding rubber varieties. Rice production has decreased its importance due to several reasons. i.e. the irrigation system provided by the state was not fully effective, high costs of production, the severe spreading of pest(especially rats), and the growing interest in planting rubber, which has become the main economic crop nowadays.

The results of the quantitative analysis revealed that the majority farmers set their production goal for marketing only. While those who set their goals both for consumption and marketing were lower in proportion. The most common production system found was rubber system followed by rubber-rice system. The association analysis showed that having household facilities was the only socioeconomic factor associated with both goal setting and decision-making to select production patterns among farmers.

The analysis of association between production goal setting and decision-making on selecting production patterns showed that setting the goal of production for marketing only was associated with both the decision to practice rubber system and the decision to practice rubber-rice system. Similarly the goal setting for both consumption and marketing was also associated with both the decision to practice rubber system and the decision to practice rubber-rice system.